

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

DUSRO KE HUQOOQ MAT TODO

*As-Salāmu ‘Alaykum wa RaḥmatuLlāhi wa Barakātuh.
A‘ūdhu BiLlāhi Minash-shayṭāni r-raḥīm. BismiLlāhi r-Raḥmāni r-Raḥīm.
Wa ṣ-Salātu wa s-Salāmu ‘alā Rasūlinā Muḥammadin Sayyidi l-Anwālina wa l-Akhirin.
Madad yā RasūlAllāh, Madad yā Sādāti Aṣḥābi RasūlilLāh, Madad yā Mashāyikhinā,
Dastūr Mawlana Sheikh Abdullah al-Fā’iz ad-Dāghistāni, Sheikh Muḥammad Naẓim
al-Ḥaqqāni. Madad. Tarīqatunā aṣ-Suḥbah wa l-Khayru fi l-Jam‘iyyah.*

BismiLlahi r-Rahmani r-Rahim:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

(Qur’ān 09:119). ‘Yā ‘Ayyuhā l-Ladhīna ‘Āmanū t-Taḳū l-Llaha Wa Kūnū Ma’a s-Sādiqīn’, ‘Ae imaan walon, Allah se daro aur sachho ke saath raho.’ Ṣadaqa Llāhu l-‘Azīm.

Yeh Allah ‘Azza wa Jalla ka hukm hai ke Ae momino, sachho aur nek logon ke saath raho. Kyunke woh Allah ‘Azza wa Jalla ke mehboob bande hain. Woh log dusron ko nuqsan nahi pahonchate. Un se hamesha khayr hasil hota hai. Woh nuqsan se door rehte hain. Chahe un ke nafs par yeh kitna bhi bhaari ho, phir bhi woh sab ke liye khayr chahte hain. Woh burai nahi chahte. Chahe kitna bhi mushkil kyu na ho, woh kabhi bhi logon ko aziyat nahi dete.

Woh isliye burai nahi karte kyunke woh jaante hain ke dusron ke huqooq, Allah ﷻ ke huqooq se bhi baday hain. Yeh kaise mumkin hain? Allah ﷻ maaf karta hai. Allah ﷻ har cheez maaf kar deta hai, lekin banda maaf nahi karta. Agar tum us shaks ke paas jaake us ka haq maafi na maango, phir woh haq us shaks ke paas hi rehta hai. Lekin Allah ‘Azza wa Jalla ke saath, chahe banda jo bhi kare, tauba karne aur maafi maangne par, usay maaf kar diya jata hai. Dusri taraf, jo haq maaf nahi kiya gaya ho, jaise ke humne kaha, Allah ‘Azza wa Jalla kisi bande ke huqooq mein mudakhlat nahi karta. Tumhe sirf woh haq us bande ko dena hoga. Tum uska haq lauta doge lihaza woh tumhe maaf kar dega, phir Allah ﷻ tumhe maaf kar dega.

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

Allah ‘Azza wa Jalla har cheez maaf karta hai, Woh ﷻ Qur’ān ‘Aẓīmu sh-Sha’n mein farmata. Shirk na karne ke baad, Woh ﷻ sab kuch maaf karta hai. Agar koi insaan shirk kare aur phir maafi maange, Allah ‘Azza wa Jalla usay bhi maaf kar deta hai. Woh insaan aisa karne par bazid na raha.

Jab banda maafi maangta hai, Allah ‘Azza wa Jalla beshak uske sare saghira aur kabira gunaaah maaf kar deta hai. Siwaye kisi dusre shaks ke huqooq ke, kisi bande ke haq ke, ya agar usne kisi jaanwar ko takleef di ho ya us par zulm kiya ho. Ismein bhi ek jaiz hota hai, ek na-jaiz. Jaiz yeh hai ke agar koi shararti jaanwar kuch bura kare, phir usay sazaa di ja sakti hai. Lekin be-wajah kisi jaanwar ko sataoge, phir yeh tum par ek haq ka boj ban jata hai.

Beshak, huqooq ahmiyat rakhte hain. Sabse aham cheez adl hai. Har ek ko us ka haq dena, har cheez ka haq adaa karna insaan par farz hai. Yeh woh amal hain jo har ek ko karna lazim hain. Jab har koi doosre logo ke huqooq ka ehtiram karte hain, sab kuch theek ho jata hai. Jab woh unhein tod-te hain, duniya aisi ho jati hai jaise hum ab dekh rahe hain. Na huqooq rehte hain, na insaaf, kuch bhi nahi rehta. Phir log hairaan hote hain ke yeh sab kyu ho raha hai. Hairat ki koi baat nahi hain. Har cheez ki ek qeemat hoti hai.

Allah ﷻ humein hifazat mein rakhe. Hum kisi ki haq-talfi na karein, na kisi bande ki, na kisi jaanwar ki, na kisi aur ki, balki paani ki bhi nahi. Humare Rasool ṣallā Llāhu ‘alayhi wa sallam ne us shaks par laanat bheji hai jo paani mein peshaab karein. Yeh bhi ek haq hai. Saaf paani ko ganda karne ka bhi azaab hai. Allah ﷻ humari hifaazat farmaye. Allah ﷻ hum sab ko burai se bachaaye. Allah ﷻ humein shar se mehfooz rakhe.

Wa min Allāhi t-Tawfiq. Al-Fātiḥa.

Mawlana Sheikh Muhammad Adil ar-Rabbani
13 August 2025/ 19 Safar 1447
Fajr Prayer – Akbaba Dergah, Istanbul